

MOODLE İÇİN ÖĞRENCİNİN DERSE DEVAM KRİTERİNİN KONTROLÜNE YÖNELİK BİR RAPORLAMA EKLENTİSİ GELİŞTİRME

Prof. Dr. M. Melih İnal
Kocaeli Üniversitesi
minal@kocaeli.edu.tr

Okt., Uğur Yıldız
Kocaeli Üniversitesi
uguryildiz@kocaeli.edu.tr

Yrd. Doç. Dr. Umut Altınışık
Kocaeli Üniversitesi
umuta@kocaeli.edu.tr

Öğr.Gör. Serdar Solak
Kocaeli Üniversitesi
serdars@kocaeli.edu.tr

Özet

Uzaktan Eğitimde öğrencilerin derse devam etme hususunun kontrolü oldukça tartışmalı bir durumdur. Özellikle dersi yürüten Öğretim Elemanlarının belirlediği sadece bir yada birkaç kriter bazen öğrenci tarafında kabul görmemektedir. Bazı durum da sadece belli başlı bu kriterlere öncelik vererek eğitimin diğer beklenen çıktıları göz ardı edilmektedir. Objektif ve ölçülebilir kriterler konulmadığından ders etkinliklerinin tamamı göz önüne alınamamaktadır. Bu durum dersin uygulanmasında önemli sorunları beraberinde getirmektedir. Moodle Öğrenme Yönetim Sistemleri (ÖYS) için öğrencinin derse devam etme kriterlerinin dersi veren öğretim elemanı tarafından seçime bağlı olarak belirlenmesi ve otomatik olarak kontrolüne yönelik bir Raporlama Eklentisi tasarımının yapılması amaçlanmıştır. Bu kriterler belirlenirken Moodle ÖYS'de Raporlar bölümünde var olan tüm araçlar (Kayıtlar, Canlı günlükler, Etkinlik raporu ve Ders katılımı gibi) kullanılarak Ders Etkinlikleri ve Kaynakları içinden dersi yürüten Öğretim Elemanının belirleyeceği ağırlıklara göre bir değerlendirme ölçütü geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu ölçütün sonucu olarak derse kayıt olan öğrencilerin devam kriteri yine bu Raporlama Eklentisi tarafından değerlendirilerek DEVAM/DEVAMSIZ öğrencilerin Moodle ÖYS'den belirlenmesi hedeflenmektedir.

Anahtar Sözcükler: Uzaktan Eğitim, E-öğrenme, MOODLE, ÖYS.

DEVELOPMENT OF REPORTING ADD-IN FOR CONTROL OF STUDENT ATTENDANCE CRITERIA IN MOODLE

Abstract

In distance education, control of the students about continuing virtual classes highly controversial. Especially only one or a few criteria which are set by the Instructor are not sometimes accepted in the student side. In some cases, the other expected outcomes of education by giving priority to certain of these criteria are ignored. Since objective and measurable criteria have not been set, all course activities cannot be considered. This case raises important issues in the implementation of the course. In this study, the criteria about the student's attendance which are determined according to teacher's choices are aimed to design a Reporting Add-in for Moodle Learning Management System (LMS). While these criteria are determined in the Reports Section of the Moodle LMS of the all tools such as Recording, Live logs, Activity reporting and Course participation use in evaluation of criteria that will be chosen by the Instructor from Course Activities and Resources according to the weighted schema are intended to be developed. This Reporting Add-in as a result of

the attendance of the students who register for the course will evaluated as CONTINUE/DISCONTINUE students and finally will aim to determine from Moodle LMS.

Keywords: Distance Education, E-learning, MOODLE, LMS.

GİRİŞ

Bir Uzaktan Eğitim (UE) sisteminin tanımı yapılırken sürece nereden bakıldığı çok önemlidir. Öncelikle sistemden maksimum düzeyde yararlanılabilmesi hedeflenmelidir. Sürece öğretimin nasıl tasarlanacağı, hangi yöntem ve tekniklerin kullanılacağı, öğrenene mesajın nasıl iletileceği gibi öğretim ve öğretmen yönünden bakıldığında uzaktan öğretim terimi daha baskın kullanılmaktadır (Yalçınalp, 2015). Bu tanıma ek olarak, öğrenene mesajın nasıl iletileceği konusundan önce öğrenenin bu mesajları alabilmek adına öğretim sisteminde ne şekilde etkin zaman geçirdiğinin de belirlenmesi gerekir. Bu durumda öğrencilerin derse devam etme hususunun kontrolü oldukça tartışmalı bir durumdur. Özellikle dersi yürüten Öğretim Elemanlarının belirlediği sadece bir yada birkaç kriter bazen öğrenci tarafında kabul görmemektedir. Bazı durum da sadece belli başlı bu kriterlere öncelik vererek eğitimin diğer beklenen çıktıları göz ardı edilmektedir. Objektif ve ölçülebilir kriterler konulmadığından ders etkinliklerinin tamamı göz önüne alınamamaktadır. Bu durum dersin uygulanmasında önemli sorunları beraberinde getirmektedir. California Kolej Topluluklarının Bahar 2014 Akademik Senatosunun özel oturumunda UE sınıflarında öğrenci devamı konusunda aşağıdaki önemli iki karar alınmıştır:

- Sisteme giriş yapmış olan öğrenci devam koşulunu yerine getirmiş sayılmaz.
- Bunun yerine haftalık akademik etkinliklere bakılmalıdır (Dolores, Carolyn & Aimee, 2014).

Bu çalışmada Moodle Öğrenme Yönetim Sistemleri (ÖYS) için öğrencinin derse devam etme kriterlerinin dersi veren öğretim elemanı tarafından seçime bağlı olarak belirlenmesi ve otomatik olarak kontrolüne yönelik bir Raporlama Eklentisi tasarımının yapılması amaçlanmıştır. Bu kriterler belirlenirken Moodle ÖYS’de Raporlar bölümünde var olan tüm araçlar (Kayıtlar, Canlı günlükler, Etkinlik raporu ve Ders katılımı gibi) kullanılarak Ders Etkinlikleri ve Kaynakları içinden dersi yürüten Öğretim Elemanının belirleyeceği ağırlıklara göre bir değerlendirme ölçütü geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla Kocaeli Üniversitesi Üniversite Seçmeli Dersler (ÜSD) havuzunda Elektronik Seçmeli Ders (ESD) olarak sunulan Satranç Dersi örneklem olarak seçilmiştir. Diğer bölümlerde ise Satranç Dersi için Etkinlik Ağırlık Tablosunun belirlenme yöntemleri ve ayrıntıları sunulmuştur. Geliştirilmesi planlanan Raporlama Eklentisinin taşınması gereken teknik özellikler ve gelecekte yapılacak çalışmalar sonuç olarak sunulmuştur.

YÖNTEM

Kocaeli Üniversitesinde ESD olarak dört farklı öğretim elemanı tarafından hepsinde farklı bölümlerden yaklaşık 130’ar öğrencinin seçtiği toplamda 520’yi aşkın öğrencinin yararlandığı Satranç E-Dersinin Değerlendirme ve Devam kriterleri aşağıda sıralanmıştır (Kocaeli Üniversitesi, Elektronik Seçmeli Dersler, 2016):

Değerlendirme:

1. 2 Kısa Sınav Ağırlıkları %30 (6. ve 13. haftalarda sistem üzerinden yapılacaktır.)
2. E-Dersin ayrıca arasınası yoktur.
3. 1 Final Sınavı Ağırlığı %70 (Yüz yüze yapılacaktır.)

Devam Durumu:

Dönem içerisinde yapılacak olan 2 Kısa Sınava da giremeyen öğrenciler DEVAMSIZLIKTAN KALIR.

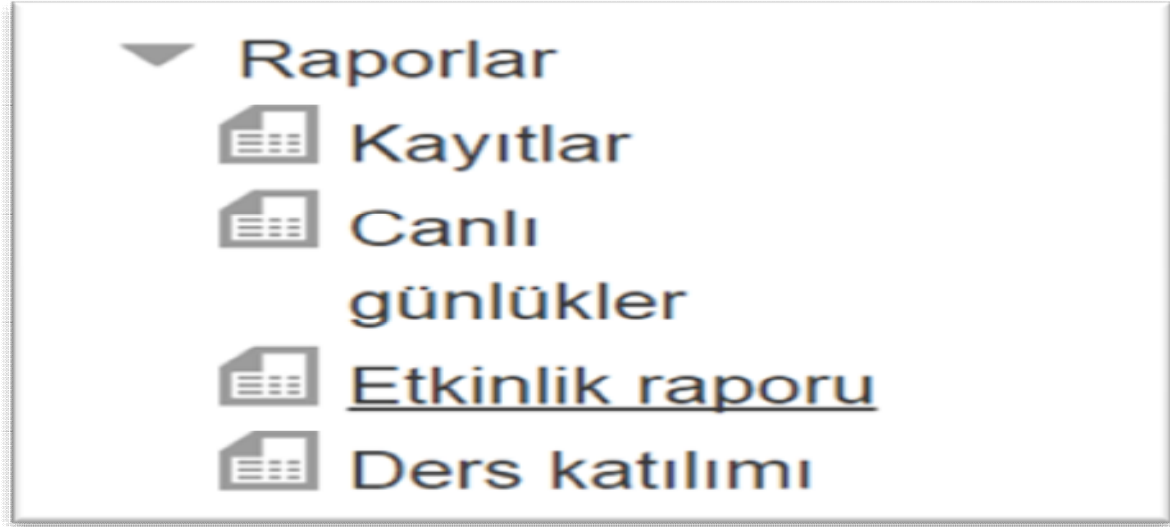
75000’i aşkın öğrencisi olan kalabalık bir üniversitede bu ve bir çok ESD için belirlenen bu tip kriterler sonucunda bir kısa sınava giren öğrencinin DEVAM koşulunu yerine getirmiş sayılması ile tam öğrenmenin gerçekleşmesi ve dersin öğrenme hedeflerine ulaşılması pek de olası görünmemektedir. Bu durumun dersi yürüten Öğretim Elemanlarında uyandırdığı hassasiyet ve ayrıca yurt dışında farklı Akademik Senatolarda da devam konusunda haftalık akademik etkinliklere bakılması düşüncesinden hareketle, yine Öğretim Elemanının belirleyeceği ağırlıklara göre devam konusunda bir değerlendirme ölçütü geliştirilmesi hedeflenmiştir. Bu

amaçla Şekil 1'de gösterilen haftalık etkinlikler ve kaynaklar göz önünde bulundurularak; en sık ve ölçme-değerlendirme açısından etkili olduğu düşünülen "1. Ödev", "2. Forum", "3. Sınav", "4. Sanal sınıf", örün tabanlı öğrenmede bir standart haline gelen "5. SCORM/AICC" yanında sanal sınıfları canlı izleyemeyenler için "6. Kayıtları izle" kaynağı eklenerek 6 kriter belirlenmiştir. "Kayıtları izle" kaynağı aslında var olan Sanal Sınıf arşivlerinin doğrudan izlenip izlenmediği bilgisini vermemektedir. Bu durum yine Sanal Sınıf programı olan Big Blue Button üzerinden eklenecek bir yama ile günlük dosyalarının alınması yoluna gidilecektir. Şekil 1'de belirtilen etkinliklerin Moodle ÖYS içinden yönetilmesi ya da ilave etkinliklerin eklenmesi mümkündür (Moodle Documentation, 2016). Belirlenen etkinliklerin Moodle ÖYS üzerinden raporlarının alınma şeklide büyük önem arz etmektedir. Şekil 2'de gösterilen Moodle ÖYS'den alınabilecek raporlama çeşitleri "Kayıtlar", "Canlı günlükler", "Etkinlik raporu" ve "Ders katılımı" olarak sayılabilir. Şekil 2'de gösterilen bu raporlardan yola çıkarak öğrencinin bir etkinliği sonuna kadar yerine getirip getirmediğini belirlemek güç olmaktadır. Bu nedenle bazen birden fazla raporlama çeşidinin kullanılması gerekecektir.

Şekil 3'te gösterilen örnek raporlara bakıldığında; Etkinlik raporu ile derse ait ÖYS'de yer alan etkinliklere kaç kez bakıldığı ve ne zaman erişildiği bilgisine ulaşılabilir. Canlı günlüklerde; yararlanıcının ne tür etkinliği görüntülediği ne zaman görüntülediği bilgisine ulaşılabilir. Ancak görüntülemekte olduğu etkinliği baştan sona sürdürüp sürdürmediği bilgisine ise buradan ulaşmak mümkün değildir. Canlı günlükle birlikte Kayıtlar ve Ders katılımı raporlarına da bakarak ilgili zaman diliminde gerçekleştirdiği eylemin süresinin de kontrol edilmesi gerekir. Bu işlemler sonunda ancak bir etkinliğin baştan sona yerine getirilip getirilmediği belirlenebilir.

Şekil 1: Etkinlikler ve Kaynaklar

Şekil 2: Moodle ÖYS'den Alınabilecek Raporlama Çeşitleri

Öğrencinin DEVAM/DEVAMSIZ durumunun değerlendirilmesi önemli deneyim gerektirmekte olup nesnel kriterlere dayandırılmalıdır. Bu amaçla Kocaeli Üniversitesinde ESD olarak yürütülen Satranç dersi örneklem seçilmiş ve Tablo 1'de gösterilen Etkinlik Ağırlık Tablosu örnek bir model olarak sunulmuştur. Tablo 1'de yer alan 6 kriterin her biri için, dersin öğretim elemanı tarafından önceden tanımlanan etkinlikler otomatik olarak sistemden çekilerek Dersin Toplam Etkinlik Sayısı ilgili veri alanına girilmiştir. Her bir etkinliğin yüzdeleri ağırlığı dersi yürüten öğretim elemanı tarafından belirlenmektedir. Tablo 1'de yüzdeleri ağırlıklar; toplamı 100 olacak şekilde etkinlik sırasına göre 10, 40, 10, 20, 10 ve 10 seçilmiştir. Öğretim elemanı gerek duyduğunda herhangi bir etkinlik için isterse Minimum Etkinlik Sayısı belirleyebilmektedir. Bu sayının altında etkinlik yapmış olan öğrencinin etkinlik puanı 0,00 olarak kabul edilir. Ayrıca bu kriter sağlanmadığından öğrencinin toplam etkinlik puanına bakılmaksızın DEVAMSIZ kabul edilir. Bu duruma örnek bir Etkinlik Ağırlık Tablosu Tablo 2'de gösterilmiştir. Tablo 1'deki Etkinlik Katsayısı her bir etkinliğin ağırlığının, Dersin Toplam Etkinlik Sayısına bölünmesi ile elde edilir. Ardından öğrencinin yapmış olduğu etkinlik sayısı Moodle ÖYS'den otomatik olarak çekilerek Öğrenci Etkinlik Sayısı alanına aktarılır. Ardından Öğrenci Etkinlik Puanı; Etkinlik Katsayısı ve Öğrenci Etkinlik Sayısı ile çarpılarak elde edilir. Tablo 1'in son sütununda ise ilgili veri alanlarına ilişkin toplamlar verilmiştir. Devam Koşulu yine dersin öğretim elemanı tarafından %50'den büyük bir değer seçilecek şekilde kendisine bırakılmıştır. Tablo 1'deki örnekte bu değer 70 seçilmiş olup öğrencinin Toplam Etkinlik Puanı 89,93 olup bu değerden büyük olduğundan öğrencinin derste DEVAMLİ olduğu belirlenmiştir.

Tablo 1: Devamlı Bir Öğrenciye ait Etkinlik Ağırlık Tablosu

	ETKİNLİKLER					KAYNAKLAR	TOPLAM
	1.Ödev	2. Forum	3. Sınav	4. Sanal Sınıf	5. SCORM/AICC	6. Kayıtları İzle	
Dersin Toplam Etkinlik Sayısı:	4	2	3	4	14	4	31
Ağırlık (%): [0..100]	10	40	10	20	10	10	100
Minimum Etkinlik Sayısı:	7						
Etkinlik Katsayısı:	2,50	20,00	3,33	5,00	0,71	2,50	
Örnek Öğrenci Etkinlik Sayısı:	1	2	3	4	9	2	21
Örnek Öğrenci Etkinlik Puanı:	2,50	40,00	10,00	20,00	6,43	5,00	83,93
	Devam Koşulu (>%50):						70
	Sonuç: DEVAMLİ						

Tablo 2'de Minimum Etkinlik Sayısı Etkinlik "5. SCORM/AICC" için öğretim elemanı tarafından 7 belirlendiğinden, Öğrenci 3 etkinliği yaptığından bu etkinlikten hiçbir puan alamayacak olup doğrudan DEVAMSIZ kabul edilecektir. Minimum Etkinlik Sayısı diğer etkinlikler için yine dersi yürüten öğretim elemanı tarafından tanımlanabilmekte olup, Etkinlik 5 için kullanılan ölçüt şekli ile diğer etkinliklerde de tanımlanabilir.

Tablo 2: Devamsız Bir Öğrenciye ait Etkinlik Ağırlık Tablosu

	ETKİNLİKLER					KAYNAKLAR	TOPLAM
	1.Ödev	2. Forum	3. Sınav	4. Sanal Sınıf	5. SCORM/AICC	6. Kayıtları İzle	
Dersin Toplam Etkinlik Sayısı:	4	2	3	4	14	4	31
Ağırlık (%): [0..100]	10	40	10	20	10	10	100
Minimum Etkinlik Sayısı:					7		
Etkinlik Katsayısı:	2,50	20,00	3,33	5,00	0,71	2,50	
Örnek Öğrenci Etkinlik Sayısı:	1	2	3	4	3	2	15
Örnek Öğrenci Etkinlik Puanı:	2,50	40,00	10,00	20,00	0,00	5,00	77,50
						Devam Koşulu (>%50):	70
							Sonuç: DEVAMSIZ

Şekil 3: Örnek Raporlar

TARTIŞMA VE SONUÇ

UE sistemi için uzaktan öğretim terimi daha baskın kullanılmış olsa bile öğrenene mesajın nasıl iletileceği konusundan önce öğrenenin bu mesajları alabilmek adına öğretim sisteminde ne şekilde etkin zaman geçirdiğinin de etkinlik değerlendirme kriterleri ile belirlenmesi bu çalışmada sunulmuştur. California Kolej Toplulukları Akademik Senatosunun UE sınıflarında öğrenci devamı konusunda haftalık akademik etkinliklere bakılması hususu bu çalışmanın önemini bir kat daha arttırmıştır.

Öğrencilerin derse devam etme hususunun kontrolü tartışmalı bir durum olup objektif kriterler ile ders etkinliklerinin önemli bulunan tarafları bu çalışmada göz önüne alınmıştır. Bu çalışmada Moodle Öğrenme Yönetim Sistemleri (ÖYS) için öğrencinin derse devam etme kriterlerinin derse veren öğretim elemanı tarafından seçime bağlı olarak belirlenmesi ve otomatik olarak kontrolüne yönelik bir Raporlama Eklentisi tasarımının yapılması sağlanmıştır. Bu kriterler belirlenirken Moodle ÖYS'de Raporlar bölümünde var olan tüm araçlar kullanılarak Ders Etkinlikleri ve Kaynakları içinden derse yürüten Öğretim Elemanının belirleyeceği ağırlıklara göre bir değerlendirme ölçütü geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla Kocaeli Üniversitesi Üniversite Seçmeli Dersler (ÜSD) havuzunda Elektronik Seçmeli Ders (ESD) olarak sunulan Satranç Dersi örneklem olarak seçilmiştir. Önerilen Etkinlik Ağırlık Tablosu örnek olarak sunulmuş olup derse veren öğretim elemanının hedeflenen eğitim-öğretim çıktıları doğrultusunda etkinliklerin farklı ağırlıklarda tanımlanması mümkün olacaktır.

UE sisteminin önemli bileşeni olan Raporlama bileşeni her zaman istenen raporlama sonuçlarını verememektedir. Çoğunlukla bir etkinliği baştan sona sürdürülüp sürdürülmediği bilgisine ulaşmak mümkün olamamaktadır. Canlı günlükte birlikte Kayıtlar ve Ders katılımı raporlarına da bakarak ilgili zaman diliminde gerçekleştirdiği eylemin süresinin de kontrol edilmesi ile bir etkinliğin baştan sona yerine getirilip getirilmediği belirlenebilecektir. Yazılması planlanan Raporlama Eklentisinde art alanda bu kontrollerin sağlanması gerekli eklentiler yazılarak sağlanacaktır.

Bir diğer önemli kontrol ise "Kayıtları izle" kaynağıdır. Bu kaynak sanal sınıf arşivlerinin doğrudan izlenip izlenmediği bilgisini vermemektedir. Bu durum yine Sanal Sınıf programı olan Big Blue Button üzerinden eklenecek bir yama ile günlük dosyalarının alınması yoluna gidilecektir.

Bu çalışmada önerilen değerlendirme ölçütünün sonucu olarak art alanda gerekli eklentilerin de eklenmesi ile derse kayıt olan öğrencilerin devam durumu yine bu Raporlama Eklentisi tarafından değerlendirilerek DEVAM/DEVAMSIZ öğrencilerin listesinin Moodle ÖYS'den üretilecek harici bir dosyada dışa aktarılması ileriki çalışmalarda hedeflenmektedir.

Not: Bu çalışma 13- 15 Mayıs 2016 tarihlerinde Antalya'da 10 Ülkenin katılımıyla düzenlenen 7th International Congress on New Trends in Education – ICONTE'de sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Dolores D., Carolyn H. & Aimee M. (2014). Hot Topics in Distance Education. Retrieved April 13, 2016, from <http://www.asccc.org/sites/default/files/Hot%20Topics%20in%20Distance%20Education-1.ppt>.

Kocaeli Üniversitesi, Elektronik Seçmeli Dersler, (2016). ESD ÖYS. 13.04.2016 tarihinde <http://uzem.kocaeli.edu.tr/esd/course/search.php?search=satranç> adresinden erişilmiştir.

Moodle Documentation (2016). Managing Activities. Retrieved April 14, 2016, from https://docs.moodle.org/30/en/Managing_activities#Version.

Yalçınalp S. (2015). Uzaktan Eğitim. Bulunduğu eser: Cabı E. (Ed.) Öğretim Materyallerinin Hazırlanması ve Seçimi (ss. 150-200). Ankara: Pegem Akademi.